

MAXIMILIEN

LE FÉBURE DU BUS

CHVÁLA ODPOČINKU

EDÍCIA KREŠŤANSKÝ ŽIVOT

EDÍCIA

KREŠŤANSKÝ
ŽIVOT

MAXIMILIEN
LE FÉBURE DU BUS
**CHVÁLA
ODPOČINKU**

Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2024

ČÍTANIE
S PRIDANOU
HODNOTOU

© 2022, Groupe Elidia
Éditions Artège
10 rue Mercoeur – 75011 Paris
9 espace Méditerranée – 66000 Perpignan
© Slovak edition © Spolok sv. Vojtecha
– Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2024

ISBN 978-80-8161-654-9

Svojmu bratovi Huguovi

ÚVOD

„TROCHU SI ODPOČIŇTE“ (Mk 6, 31)

Život nie je prechádzka ružovou záhradou.

Pred niekoľkými rokmi ma vážna choroba prinútila k dlhotrvajúcemu oddychu. Keď som sa z nej vyliečil, zrazu som pochopil slová nášho Pána: „Trochu si odpočinite.“ Áno, naučil som sa odpočívať bez pocitu hanby a bez škrupúl. Preto, aby som bol vo väčšej miere samým sebou. Aby som lepšie slúžil bratom.

Západná spoločnosť funguje na plné obrátky a ženie sa vpred. Keď sa na chvíľu zastaví, robí tak preto, aby fungovala a hnala sa vpred ešte viac a ešte rýchlejšie. Je najvyšší čas pripomenúť si výrok francúzskeho filozofa Blaisa Pascala¹: „Všetko ľudské nešťastie pochádza z jednej veci, a to z tej, že ľudia nevedia ostať pokojne doma v izbe.“ Pascal vôbec nepreháňa. Je najvyšší čas vysloviť chválu oddychu.

Nebude to však ľahké. Hrozí nebezpečenstvo, že budeme obhajovať lenivosť alebo v horšom prípade pôjdeme proti prúdu histórie. Môže vôbec naša vyčerpaná doba vypočuť Kristove slová, ktoré stoja v názve tejto kapitoly?

1 Blaise Pascal, *Myšlienky*, ed. Brunschvicg, 1897, č. 139

Spor okolo odpočinku

Po Pascalovi dajme slovo politikovi Clemenceauovi: „Slobodné národy nepoznajú odpočinok; je to monarchistická myšlienka.“² Podľa neho je teda odpočinok kráľovským privilegiom, ktoré treba zrušiť, lebo degraduje a poškodzuje „slobodné národy“ a posväcuje záhalčivosť.

Slová sú bohaté na zmysel. Sloveso *odpočívať* vyjadruje nehybnosť či statický stav. Lodný vrak spočíva na morskom dne, medvedík koala odpočíva na konároch eukalyptových stromov až dvadsať hodín denne. Odpočívajúce telo sa nehýbe. Naopak, zvrtné sloveso *odpočinúť si* neobsahuje v sebe koncept nečinnosti. Podľa slovníka *Le Petit Robert* sloveso *odpočinúť si* znamená „prestať vykonávať únavnú činnosť“³. Takto sa pre milovníkov odpočinku otvára nekonečné množstvo možností: niekto si za odpočinok zvolí maľovanie alebo spánok, iný zas čítanie alebo modlitbu. Odpočinok sa však môže javiť aj ako stratený čas a ústupok telu. V predstavách mnohých ľudí je odpočinok najhorším spôsobom, ako tráviť čas, ktorý vám neprinesie žiaden ošoh.

2 Georges Clemenceau, prejav v parlamente, 1883

3 *Le Nouveau Petit Robert*, Paríž, 2008, s. 2 204

Odpočinok bez osohu

Na ilustráciu tohto tvrdenia uvediem dva príklady. Prvý sa vzťahuje na ľudí, ktorí majú odpočívať a zotavovať sa v rozličných zdravotníckych zariadeniach. Ich pobyt má byť čo najkratší. Prečo? Lebo ich stav je niečím mimoriadny, doslova je v neporiadku. Chcú sa vrátiť do bežného, riadneho života a to pre nich znamená čo najrýchlejšie odísť zo zotavovne. Urobia tak bez akejkolvek lútosti, ved' sú pripravení strmhlav sa vrhnúť do „skutočného života“.

Druhý príklad sa odohráva na vojenskom cvičisku, kde sa vojaci pripravujú na nástup. Veliteľ kričí rozkazy z plného hrdla: „Pozor! – Pohov!“ Rozkazy sú rúzne a ich forma sa od 18. storočia nezmenila. Ten správny postoj nie je pozícia pohovu, čiže odpočinku. Keď si má vojak vypočuť nejaké hlásenie či má podať hlásenie vyššej hodnosti, alebo vzdať poctu, je prípustná len pozícia v pozore. Pohov je chvíľa uvoľnenia, je to moment, ktorý predchádza alebo nasleduje po pozore. Je teda sekundárny a symbolizuje podriadenosť, teda nie je ničím prestížnym ani slávnostným.

Toto podcenenie pohovu či oddychu však nie je typické len pre armády a vojská. Generácie Číňanov si dlhé stáročia odovzdávajú tieto príslovia: „Kto chce napred, nech neodpočíva.“ Alebo: „Ak chceš byť človekom, nikdy nevyhľadávaj odpočinok, lebo ten, kto ho vyhľadáva, nie je človekom.“ Takéto príslovia nemožno obísť bez povšimnutia, lebo sa

v nich odzrkadľuje predstava o skutočnosti, ktorá tkvie v kultúre, čo podceňuje odpočinok.

Hľadanie pravého odpočinku

Napriek tomu však nikto nepopiera, že odpočinok je životne dôležitý. Ak chce človek žiť, musí aj odpočívať. Čo máme robiť, ak si chceme dobre odpočinúť?

Vráťme sa k Pascalovmu výroku. Pozýva nás k tomu, aby sme sa naučili odpočívať v izbe. Odpočinok sa tu nejaví ako jednoduchá skúsenosť alebo zážitok, ale ako plod istého poznania alebo majstrovstva. Podľa tohto veľkého kresťanského mysliteľa sa umeniu odpočinku musíme naučiť. Nemožno v ňom improvizovať.

O niekoľko storočí neskôr sa tento názor objavuje znova. Vo Francúzsku sa v roku 1936 vďaka politickej strane Národný front zaviedli platené dovolenky a „oddych pre všetkých“. Vo vydavateľstve Flammarion vyšlo vtedy prelomové dielo Paula Moranda pod názvom *Ako sa naučiť odpočívať*, kde autor píše: „Akousi diabolskou iróniou osudu sa odpočinok predkladá ľuďom v dobe, keď už nevedia, čo s ním, alebo keď to ešte ani netušia.“ A pokračuje: „Prácu treba prerušiť a naučiť sa, ako oddychovať.“⁴

4 Paul Morand, *Apprendre à se reposer (Ako sa naučiť odpočívať)*, Paríž, Flammarion, 1937. Nové vydanie pod názvom *Éloge du repos (Chvála odpočinku)*, Paríž, Arléa, 2019, s. 14

Platí to aj dnes. Musíme sa naučiť odpočívať. Chceme sa vydať na cestu hľadania pravého odpočinku a táto potreba je silnejšia ako kedykoľvek predtým. Je to vzrušujúce dobrodružstvo, veď kresťan žije pozemský život s očami upretými na večný odpočinok v nebi. Skúsme teda niečo z tohto odpočinku dostať do svojho života už teraz a okúsme jeho chuť už tu na zemi.